

O obradach sejmów i trybunałów w Polsce w XVIII wieku

Opracowanie: Wojciech Dziewulski

Na podstawie książki Jędrzeja Kitowicza pt. "Opis obyczajów za panowania Augusta III"

Pietro Rotari "August III Sas", 1755 r.

"Dobry pan ze wszech miar August III był tak nieszczęśliwy, że za jego panowania trzydziestoletniego żaden sejm nie doszedł. Prawdać to jest, że król sam przez się nie wdawał się w interesa państwa szczególnie, ale ile tylko mógł, starał się ogólnie, żeby Rzeczpospolita z nieładu dawnego przyszła do sprawy i do aukcji wojska."

Jędrzej Kitowicz, *"Opis obyczajów za panowania Augusta III"*, rozdział "O sejmach".
(Wszystkie zacytowane teksty w tej prezentacji pochodzą z tegoż dzieła

Adam Jerzy Czartoryski, syn Augusta Czartoryskiego, wojewody ruskiego, który miał osiąść na tronie po królu Augustcie III

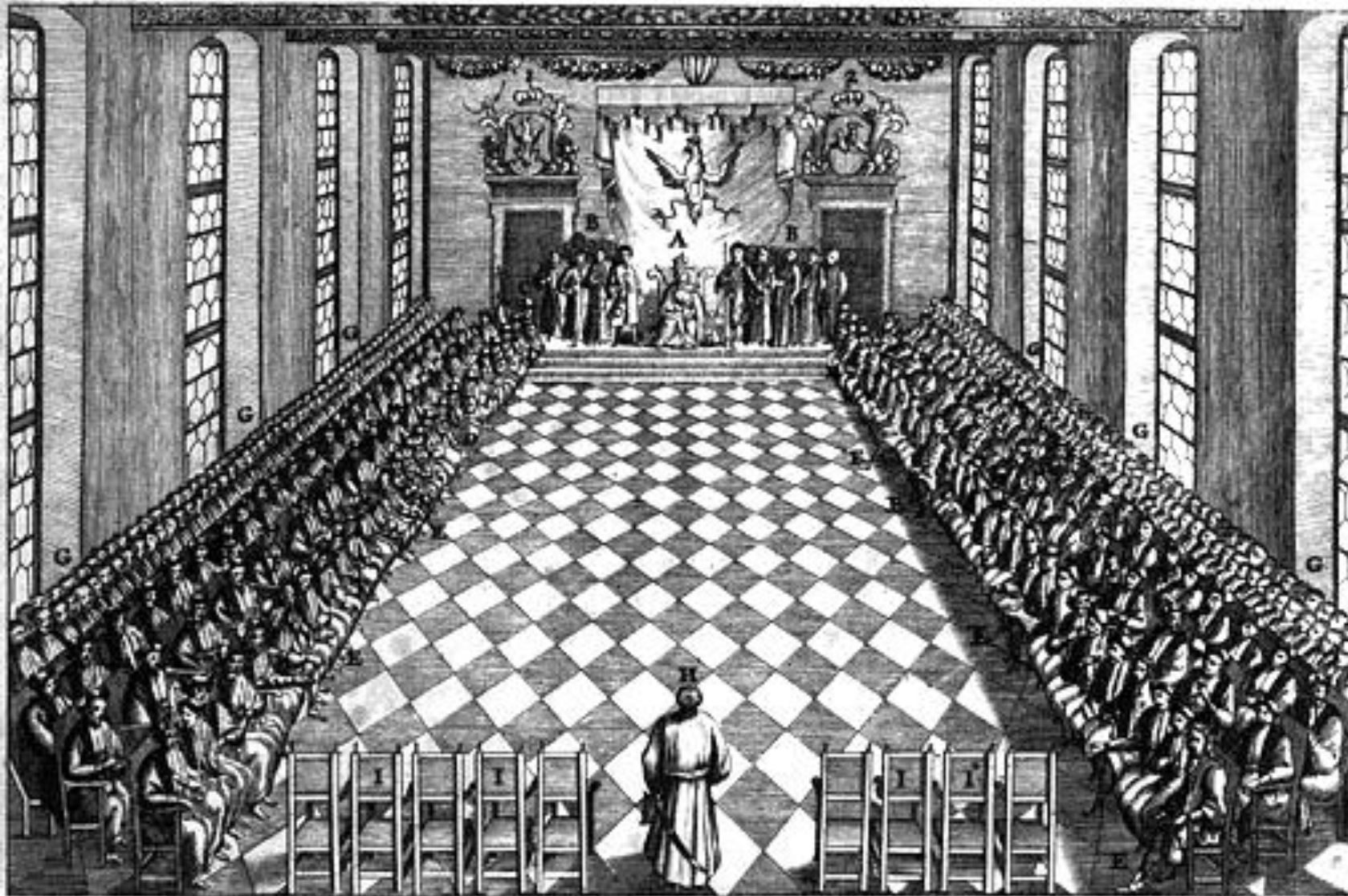
"Dom Czartoryskich, zakrawając z daleka na detronizację Augusta, aby zepchnąwszy go z tronu osadził na nim swego najmilszego Adasia, wojewody ruskiego syna (...), zrywał sejmy przez subordynowane osoby, zwałając winę na króla, utyskując na jego nieszczęśliwe panowanie, że nie masz w kraju żadnego rządu, że król jak bałwan bez znajomości interesów publicznych o niczym nie wie, na niczym się nie zna, że cały rząd królestwa oddał jednemu ministrowi, swojemu ziomkowi Sasowi"

Michał Kazimierz Ogiński pochodzący z rodu Czartoryskich, żyjący w czasach panowania Augusta III

Obrady sejmów i trybunałów koronnych

"Sesje sejmowe pospolicie zaczynały się o godzinie dziesiątej lub jedenastej przed południem i trwały wciąż do godziny ósmej, a na czas dziewiątej (...); dla czego kto z arbitrów chciał się znajdować na całej sesji; (...) musiał się wprzód wyczyścić dobrze z odchodów przyrodzonych, nim w izbie zasiadł; ledwo bowiem kto podniósł się z miejsca, wnet inszy, stojący przy nim i czekający na wakans, podsiadł go, albo ci, którzy siedzieli ciasno jak w prasie, miejscem tym opuszczonym nadstawili sobie wygodniejszego siedzenia; i to były przygody ustawiczne."

A. The Present King in his Throne.
 BB. The ten Crown Officers.
 C. The A Bn. of Gnasma w^o A^y Cross born behind him.
 DDDD. The other Ecclesiasticall Senators.
 E F E F E. Ferreign Embassadors admitted only to ^{the} Dist^{ric} of Election.
 F F F F F F. The Palatins to Castellans in ^{of} three Rows on each side.
 G G G G G G. The Deputys in the two back Rows on each side.
 H. The Nuncio Marshall or Speaker of Deputys.
 I I I I. Vacant seats for such others as are sometimes admitted.
 1. The Arms of Poland. 2. The Arms of Lithuania.

Przyczyny zrywania sejmów

"Przyczyny używane do zerwania sejmu bywały czasem pozorne, jaka była natenczas, kiedy Moskwa, wojując z królem pruskim, rozpościerała się po całej Polsce. Zrywacze sejmu użyli pretekstu tego, iż pod bronią obcego żołnierza wolność jest przyciśniona, a zatem sejm wolny być nie może, więc żaden być nie powinien."

Carl Rochling, "Fryderyk II w bitwie pod Sarbinowem"

Aleksander Kotzeube, "Bitwa pod Kunowicami"

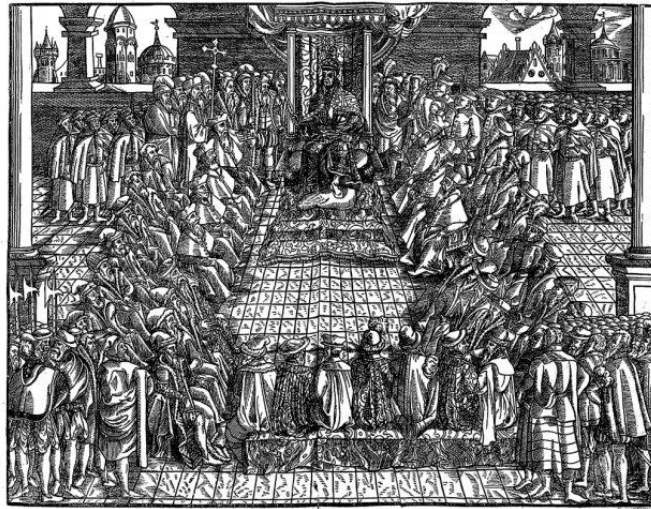
Wojciech Kossak, "Bitwa pod Sarbinowem"

O częstowaniach i pijatykach sejmowych

"Od rana dano wódki raz, drugi i trzeci, postawiono na stole kilka bochnów chleba, kilka brył masła i kilka pieczeniów w zrazy pokrajanych, co naprędce w stojączki między siebie rozerwano; kto czuł po tym posiłku pragnienie, dano mu piwa. Z resztą obżarstwa wstrzymowano ich, aby mogli utrzymać się przy zmysłach i władzy do roboty sejmikowej, na którą ich podług czasu do kościoła lub na cmentarz, gdzie się miał sejmik odprawiać, zaprowadzono nauczonych, co mają utrzymować lub czemu mają przeszkadzać."

Podsumowanie

O P I S
OBYCZAJÓW i ZWYCZAJÓW

za panowania

AUGUSTA III.

księdza Kitowicza

WYDANY Z RĘKOPISMU

przez

Edwarda Haczyńskiego.

POZNAN

W drukarni Walentego Stefańskiego.

1840.

Bibliografia

- Jędrzej Kitowicz, "Opis obyczajów za czasów panowania Augusta III" (<https://literat.ug.edu.pl/kitowicz/index.htm>)